

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, literară-ilustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe $\frac{1}{2}$ an 4 coroane.

Pentru economi: numai 5 cor. pe an!

Pentru America doi dolari și jumătate pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Insertiuni:

1 pag. 48 cor., $\frac{1}{2}$ pag. 24 cor., $\frac{1}{4}$ pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Insertiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Pe aiurea și pe la noi.

Fiecărui Român îi e cunoscut până în gît faptul, că nici cînd ca în acest an, nu s'a pus puterea baionetelor și sperierea și cumpărarea, ca zid de oprire, care să țină cît mai mulți alegători departe de locul de alegere, dacă aceia nu erau cunoscuți că vor merge, cu doriții stăpînirii. Pe cei ticăloși i-au cumpărat, pe cei cari nu să dau, cumpărați i-au făcut să stee acasă, iar dacă nici așa nu mergea pe sute din ei i-au oprit cu puterea departe de locul de votare! Vezi mai jos cele ce le spunem (la „Unele altele”) despre risipirea alegătorilor la Ighiu și alungarea lor până peste satele vecine!

Față de aceste stranii stări de lucruri, scoatem la iveală că în cîteva state culte și adevărat liberale din Europa, cetățenilor nu numai că li-să dă drept de vot aproape tuturor, ci ei sunt și îndatorați prin lege a merge și a-și da votul lor! Dee-l pentru cine le-o plăcea, dar să-1 dee! Ca să se vadă care e voia obștei celei mari! Alegătorul capătă în preajma alegerii citație, — cum capeți aici dela judecată, că pe atunci și pe atunci să fie colo și colo, să-și dee votul! Că de nu, va fi pedepsit! și numai bolnavii și morții nu merg să voteze! Nici nu să pomeneste acolo de „cordoane” care să stee în cale la alegători! Mai curînd merg polițiști după ei să-i aducă la vot, dar nu să-i oprească dela vot!

Nu mai lungim mult vorba asupra acestui fapt. El e mai grăitor ca ori-ce tilcuiuri asupra deosebirii uriașe între un stat aievea luminat și condus de bărbații lui Dumnezeu și ai poporului, și între statul nostru, cel ocirmit de călăii popoarelor ca Tisza, Héderváry și toată haita lor fără Dumnezeu!

La noi, ca să-ți poți tu folosi dreptul dat ție prin lege, — trebuie să fugi peste ho-

tare, prin păduri, prin ascunzisuri, peste garduri și grădini, ca să ajungi și tu la locul de votare, căci în drumul mare stau ziua în amiază, călcătorii de lege și, sub cuvînt că ei „apără legea”, — îți pun baioneta în pept ca să nu te duci să te folosești de dreptul ce ți-1 dă legea!..

Ce lume, Doamne, pe aiurea față de cea dela noi!

Și totuși să găsească între noi nebleznici, cari vor să ne facă: să ne dăm cap plecat acestor stăpînitori, că „a lor e puterea”, și cine are puterea, el face „dreptatea”. Apoi da, „dreptatea”, adică nedreptatea, el o poate face, — dar chiar tîindu-mi capul cu dreptatea lui, nu voi recunoaște că e stăpînire legiuită și cinstită, căreia să învăț eu pe oameni a să supune fără murmur, fără protestare!

Bărbat nu poate face acest lucru, decît un laș și-un ticălos!

UNELE—ALTELE

Jocul miresei, în scop cultural.

— Pentru gimnaziul din Brad. —

În 26 Iunie n. și-au sărbătorit în Vinerea cununia bisericească dl. Nicolae Popica, contabil la „Zarandeană” în Băița, cu dsoara Silvia Herlea, drăgălașa fiică a dlui notar pensionat Herlea de acolo.

După cununia bisericească, aleșii nuntași au luat parte la un vesel și fericit ospăț la care s'a dorit mirilor toate fericirile.

A fost chiar dorința fericitorilor miri, ca de ziua aceasta atît de scumpă în viața lor, să fie legată pomenirea unei fapte luminate, care să li-o facă și mai dragă în toată viața lor. Și cu faptă mai potrivită nici că puteau să-și împodobească amintirea acestei zile, decît cu indemnul la jertfă pe altarul culturii naționale!

Cunoscîndu-le dorința, — s'a făcut propunerea, ca „jocul miresei” să se facă și aci în scopul ajutorii gimnaziului român din Brad în năzuința lui spre întregire!

Și s'a jucat mireasa și s'au făcut frumoase daruri din partea

cinstiților nuntași pentru nobilul scop.

Fie-le mirilor casa casă, masa masă și toată viața frumoasă!

Și acum iată lista celor ce au făcut laudata jertfă:

Dnele: Leontina Bălaș a dăruit 20 cor., Melania Olariu 3 cor., Silvia Popica 5 cor., Silvia Rusan 3 cor., Roza Igna 5 cor., Dnii: Artemie Bălaș 10 cor., Nicolae Popovici 5 cor., A. Herlea 2 cor., Mihail Papp 1 cor., Avram Boticiu 1 cor., Vasilie Herlea 2 cor. 64 fil., Procopie Herlea 10 cor., Păcurariu Nicolae 2 cor., Traian Herlea 1 cor., George Herlea 10 cor., Florin Păcurariu 5 cor., Teodor Moga 2 cor., Dionisie Herlea 3 cor., Teodor Baciuc 2 cor., Ioan Herlea l. Nicolae 10 cor., Nicolae Herlea dir. școlar 10 cor., Alexandru Herlea 5 cor., Papp Ignatz 1 cor. De tot s'au adunat 118 cor. 64 fil. care sumă s'a trimis, de-odată cu lista, la administrația foii noastre, iar noi (rotunzîndu-o la 120 cor.), am trimis-o la locul său: Direcțiunii gimnaziale la Brad.

Alegeri atacate.

Trei din alegerile de deputat făcute în cercurile românești din din Ardeal: cea dela Ighiu, Vinț și Orăștie, în cari în toate trei locurile scaunul de deputat a fost răpit din mâinile Românilor, prin volnicie și cumpărare de oameni, — au fost atacate cu recurs (petiție) la Curia regească din Pestă, ca cea mai înaltă instanță judecătorească.

Alegătorii din cercurile numite, au avut, durere, încă prea multe dovezi urte despre mijloacele necinstite cu cari s'a dat lupta celor dela putere pentru a fura Românilor dreptul lor!

La Vinț să arată în chip luminos cum s'a scos majoritatea de cîteva voturi alui Mayer: că s'a dat pe vot și 300—400, ba și 1000 de coroane. De tot s'au cheltuit în acest cerc 160.000 coroane, ca să poată fi răpit mandatul din mâinile dlui Dr. Maniu! Și tot nu răzbeau, de nu mai puneau ca al treilea candidat pe un om ce nu este pe lume: Man Gyula, scriînd la acesta mai multe zeci de nume din cele date pentru Dr. Maniu. Dacă omul la întrebarea: Cu cine votezi?, răspundea numai atît: »Cu domnule Maniu» și nu zicea cu Doctor Iuliu Maniu,

— votul să scria la »Man» cel-ce nu este!

— La Orăștie e arătată întreagă ticăloșia cu care oamenii puterii au lucrat: cine a umblat cu banii, cine a cutreerat casele cu făgădueli, cine a împărțit banii și beuturile aducătoare de nebunie, — apoi sluirile, opririle dela vot și toate volnicile căpitanului de poliție din Orăștie, a solgăbiraelor, a inspectorului de școli, a finanților și a tuturor marilor și micilor sătrapi! Vor fi aduși naintea jurămîntului și împărțitorii de bani și primitorii lor. Las' să-i vedem fi-vor în stare a și jura acum strîmb, cînd ei înșiși bine să știu unul pe altul, că așa a dat și așa a căpătat! Joare acum ei unii față de alții, ceia că n'au dat și ceia că n'au căpătat! Iee și acest fioros păcat de moarte pe sufletul lor!

— Despre Ighiu s'a scos în tipografia »Libertății» o broșură (cărțică) anume, în 1000 exemplare, în care e descrisă toată batjocura constituțională ce să zice la noi »alegere»! Îți stă mîntea 'n loc de cîte cetești că s'au făcut aci, ca să poată răpi cu mișelie scaunul de deputat al Românilor pentru a să da copilandrului necopt, copilul fișpanului 40 de alegători au fost opriți la cordon afară din Ighiu, sub cuvînt că biletele lor sunt — falze (mîncinoase), deși notarii le dase lor! Un bărbat de încredere al nostru s'a dus la președinte și i-a spus ce volnicie fac gendarmii, că opresc o grupă întreagă de alegători! Președintele a spus în fața tuturor, afară: dle fibirău, mergi afară la cordon și vezi de e drept că alegătorii sunt opriți a veni în lăuntru? Ca să pot lua măsuri să fie sloboziți.

Solgăbirăul viclean a spus: Merg! Dar unde a mers? S'a dus la sergentul de gendarmi și i-a șoptit ceva. Acela a plecat de grabă cu cîteva gendarmi la cordon, și a alungat de-acolo pe cei 40 de alegători, până departe peste cîmpi, pe unii până i-a petrecut prin șard în jos! Atunci apoi a mers solgăbirăul la cordon și — n'a mai aflat pe nimeni! A venit și a raportat așa la președinte, și președintele a certat pe domniile Români, că — îi fac nărozi, pe ei, pe nevinovații și neprihăniții!..

Au candidat și aci pe un Alexandru Vajda, care nu este, și cum un Român nu spunea aspru: Doctor Alexandru Vajda, îi punea

votul la celalalt Vajdal Aşa au nimicit 20 de voturi date lui Dr. Vajda, scriindu-le la celalalt, la nime! N'au votat (cu cei oprîți cu tot) cam 105 inși, iar cu Szász au votat 110 Români, — și abia așa a putut fi scos ca „ales“ cu 1 vol mai mult! Cînd aci sub nasul lor stăteau încă zeci de alegători români, pe cari nu-i primeau la vot, sub cuvînt că nu-i cunoaște nime!

Prin sate departe erau patrulare gendarmi cari să prindă și să oprească din alegători o parte, ca să nu poată veni la Ighiu. Ca să poată veni, alegătorii au trebuit să facă încungiururi peste hotare depărtate, prin păduril

In tinda salei, vre-o trei gendarmi stau și dîndu-să pe sine de mari »Români« și oameni alui Dr. Vaida, ziceau: — »Om de nimic e acel Român care nu ține cu Vaida! Trăiască Vaidal Numai atîta să ziceți: »Votez cu Vaida«, că știu ei domnii cum să scrie! — O făceau ca să facă pe oameni a greși, să nu spună Doctor Vaida, c'apoi să scria votul lor la celalalt, la nime!

Sunt minuni ca într'un roman cele-ce le spune broșura din vorbă despre mișeliile dela Ighiu.

Toți alegătorii români sunt scriși cu numele, și cei-ce au votat, cu Dr. Vaida, și cei-ce n'au votat și la urmă lista neagră a celor-ce au votat contra lui.

Toți alegătorii din cercul Ighiu-lui vor căpăta această broșură.

O asemenea broșură să va scoate în curînd și despre alegerea dela Orăștie, arătînd pe toți cei buni, pe cei fricoși și pe cei răi.

Ca să se știe numele lor din neam în neam.

In dietă

să începe desbaterea Răspunsului, pe care dieta are să-l dea la Cuvîntul de tron cu care M. Sa a deschis-o.

Guvernul are planul seu de răspuns, dar partidele de opoziție nu-l primesc, ci înaintează planurile lor deosebite, cum ar dori ele să se răspundă Maestății.

Grupul deputaților naționaliști, Români, și Slovaci, vor avea planul lor de răspuns deosebit de a partidelor maghiare, pe care îl vor înainta dieta și îl vor apăra cu vorbiri pe larg. Vom aduce amănunte.

Alegerea dela Făgăraș

a fost apelată de oamenii lui Werner, la — dietă. Ei n'au cutezat s'o ducă la Curie, care ca judecătoreie, face cercetări și caută dovezi, ci apelează la dietă, ca ea după un pic de formă de cercetare, așa numai prin votizare, să nimicească alegerea dlui Dr. Șerban, că Șerban de aceea a fost ales de Români, că a răspîndit zvonul, că de nu birue el, apoi vine armata României și ia averile dela oameni!

Dl Dr. Șerban a dat o telegramă către ziarul «Az Ujság» care a publicat această știre, în care spune că nici dsa nici vre-un alegător

al dsale n'u scornit astfel de faine năcoade și cere că dl ministru să facă cercetare contra dsale care să dovedească de e dl Dr. Șerban mișel (cînd ar fi vorbit așa ceva) sau domnii cari au subscris recursul la dietă în care să scrie așa ceva!

După alegeri.

— Cereul Orăștiei. —

In foile apărute în Pesta Marți (cu data de 6 Iulie) aflăm o știre tare interesantă: Ele ne spun că Marți a sosit acolo o „deputație“ trimisă de cercul Orăștie, pentru a cere dela ministru de interne (a trebilor din lăuntru ale țării) să caute lecuire contra purtării Românilor din cerc, cari prin ținuta lor de după alegere față de ungerimea din cerc și față de Români cari au ținut cu cel tăiat împrejmur, pun în primejdie bunurile materiale și morale a acestor mielusei patrioți. Să plîng îndeosebi asupra boicott-ului de care suferă din greu crîșmarul „maghiar“ (ba jidan!) din Bobilna, pe care, spune, știrea îl păzește o vardă statornică, și „nu lasă ca în crîșma și bolta lui să mai între nici un singur Maghiar“!

Săracu ministru de interne (Héderváry) cu ce scornituri drăguțe îi umplu urechile iubirii sei „patrioți“ din comisie (cei mulți or fi fost — cu perciuni mai creți la urechi)! Ci-că varda de Români din Bobilna nu lasă pe Maghiari să mai între în crîșma lui Wiltsek, maghiare și el! Și pe vorba asta domnul ministru s'a aprins de năcaz și încrețindu-să odată în frunte a răspuns: Am să fac eu acolo ordine!

Dar ordinea aici e făcută, dle ministru! Dă ce n'ai făcut dta ordine cu comisia care ți-a furat vremea cu acest scornituri netreb-nice, și s'o fi trimis la plimbare numai decît, cînd ți-a bătut în acest chip joc de dta!

Adevărul e chiar contrarul: Că Români din Bobilna numai ei de ei nu vreau să mai calce crîșma și bolta jidanului, și tocmai că o lasă să i-o caute Maghiarii și Jidovii lui Farkas!, — care s în lună, dar în Bobilna nu! Și nici Românilor nu le stă în cale nici o „vardă“ de-a boicottului, care încă e o scornitură de-a cinstitei comișii ponosluitoare, ci singura vardă le e: inima lor cinstită românească care nu-i lasă să mai dec spriginul lor, banul lor, grăsimea sudorii lor, la aceia, care deși trăesc între Români ca musca lîngă blidul cu lapte, așa își bat joc de dreptul dumnezeesc și omeneșc al acestui neam, cum ovreimea și toată străinimea din acest cerc, își bātu la aceste alegeri!

Cum vei face dară „ordinea“ dtale, dle ministru? Vei pune vardă de gendarmi ca să împingă de spate pe Români din Bobilna în crîșma evreului urgisit?

S'a plîns mai departe luminata deputațiune (comisie), că în curtea dlui Dr. Vlad să țin în toată Dumineca „adunări ațîțătoare“ (?) la cari adunări Dr. A. Vlad și doamna Vlad — joacă imbrăcați româneștel

Asta-i curat vorba ungurească: „fából vaskarika“: roată de fer făcută din lemn! — Adecă, vezi mniata, Dumineca să adună poporul în curtea lui Dr. Vlad la „adunări ațîțătoare“ la care și dna Vlad, în haine românești, — joacă cu poporul!

Cînd auzi de adunări ațîțătoare, aștepti să ți-să spună, că dela adunare ies apoi oamenii cu frunțile încrețite, cu mâinile strînse pumn, gata a lovi pe „maghiarimea“ din Bobilna (care — nu-i!), și cînd colo aflu, că la adunările „ațîțătoare“ din curtea dlui Dr. Vlad, poporul — joacă, cu dna Vlad și dl Vlad printre ei!

Ce-i drept în asta? Aceea, că dl Dr. Vlad vede bucuros poporul român din comună în curțile sale, și tineretul, avînd voe să joace în Dumineci și sârbători, dar la Evreiu nevrînd să mai meargă, dl Dr. Vlad le-a spus, că dacă voesc, îi lasă să joace în curtea sa! Bine înțeles, fără beuturi, fără plată, așa numai petrecere curată și cinstită! Și vine tineret mult, cu lăutarii și învîrt hore și-si joacă jocurile lor, și, ușor de înțeles, bucuros dau în horă și cei ai casei, damele purtînd portul țărănesc!

Și contra unui astfel de lucru frumos, e în stare „deputația“ maghiară să se plîngă la ministru?! Dar ce face dl Dr. Vlad prin asta? Atîta, că: arată acelui bun popor, calea pe care ar trebui să pornească poporul și în alte zeci și sute de sate: Să prefacă din petrecerile tinerimii, întruniri cu totul nevinovate, cinstite, morale, — la cari nu să trag beții ducătoare la păcate și crime, nu să face risipă de averi, și nu să deprinde tinerimea la patima beuturii, — ci la petreceri cinstite, și morale!

Dl Dr. Vlad dă și prin asta o pildă luminată poporului și cărturarilor nostri de pretutindenea: deschideți curțile voastre pentru tineret, chemați-l să-și petreacă în acelea și nu în cuibarele de păcate, cari sunt crîșmele! — Că a veni 10—20—50 ori și o sută de tineri, ca oaspeții tăi, și a juca în curtea ta, e iertat!, nu te poate nimenea opri, dacă nu e adunare cu plată de intrare și cu vindere de beutură! Că de n'ar fi iertat, ce credeți, că treaza gendarmerie din Bobilna n'ar fi năvălit și n'ar fi risipit adunările de tinerime din curtea dlui Dr. Vlad?

Aceea ce dl Dr. Vlad face, e lucru de cea mai mare laudă, nu de ponosluit asupra lui pe la ministri!

Le cade rău celor 3—4 străini din Bobilna că în curțile dlui Dr. Vlad (foste a lui Wolitska și apoi

Hirsch), azi poporul merge de joacă în horă cu stăpînii curților, acolo unde părinții celor de azi mergeau numai tremurînd de frica nemeșilor îngîmfați și călcători de popor! Și ar dori ca ministru să oprească cumva asta!, — și să le împingă poporul iară lor — în crîșme!

S'a plîns comisia că tot așa prost ca celui din Bobilna, le umblă și crîșmarilor Jidani din Uroi, Folt, Boiu și Rapolt. Apoi noi zicem că bine-ar fi de-ar fi drept ce s'au plîns domnii și perciunații din comisie, dar nu peste tot locul e așa! În unele locuri da, poporul să ține bine și boicotează cu bărbăție pe călcătorii de drepturi ale acestui neam, — și bine-ar fi de-ar face-o cu putere mare pretutindenea!

Incolo comisia s'a plîns de cite toate, că la Sereca, Vinerea, Șibot, și Beriu, Români curați ar fi tăiat holdele farkașiștilor. N'am auzit de astea. Sunt scornituri de-ale comisiei. În Băcăinți ci-că au pus foc la Farkașiști.

Contra tuturor acestor „terorizări“ (spăimîntări și siluiri), comisia cere scutul ministrului, — că e în primejdie banul material și moral al farkașiștilor. Pe ponosluitori i-a condus Hollaky Arthur cel căzut la Deva. Și ministru le-a făgăduit „negreșit“ lecuire!

Din plîngerea acestei deputațiuni, oamenii nostri pot să vadă, că conducătorii nostri din Orăștie, au știut ce-i învață pe Români nostri, cînd le-au spus și cu graiul și în scris: purtării dușmănoase a acestor streini de printre noi, răspunde-ți-le prin boicott: închideți baerele pungilor voastre și nu le mai umpleți pumnii lor cu aurul și argintul vostru, dacă ei așa atacă dreptul vostru!

Și numai un pic ne-au ascultat Români nostri: alungînd din mijlocul lor cîteva mașini de îmblătit, ferindu-să (boicottînd) cîteva crîșme, trăgînd mai tare la negustorii și măiestri români, — și, uite, ce mai „ghivalț“-uri răsar, cum zbiară că le e în primejdie bunul material și moral (adecă „vază“ și „trecere“ ce o aveau)!... Dar încă dacă poporul nostru ne-ar asculta și ar urma aceasta boicotare pe toată lînia, și cu o tărie sufletească neînfrîntă și dacă această boicotare n'ar ținea o săptămînă două, nici o lună, nici un an, ci — nesfirșită, o, atunci fața ținuturilor românești s'ar schimba în cîteva ani, de n'ai mai cunoaște-o! Bunăstarea poporului și vaza lui în fața lumii ar crește ca prin minune, — și nu fiecare tras-impins ar cuteza să se mai atingă de drepturile lui, cum fac astăzi. Aici și pretutindenea!

Popa din Valea-Iepii.

Am arătat într'un număr scriba de care au fost cuprinși Români din Valea-Iepii (pe valea Geoagiului în sus) față de preotul lor Mariana

după alegerea dela Orăștie. Il socot ca pe un ciumat și nu voesc să mai știe de el deloc.

Zilele astea a trebuit să iasă protopopul tractual, dl I. Popovici, să cerce ceva împăcare între nenorocitul popă și poporul seu. Aș! Nu vreau să mai știe de el. Că până la alegere ei multe l'au iertat și mult l'au miluit. Văzindu-l atunci ce pasere lmi fu, li cer samă de purtarea sa în slujba de popă, și pentru greșelile sale de «păstor» nerecunoscător, nu vreau să-l mai știe! Iacă la ce pace s'a putut ajunge:

Părintele protopop, văzind că oamenii nu voesc să-și mai boteze copiii, nici să-și îngroape morții cu acest popă lăpădat de neam, le-a zis oamenilor: »Bine. Până ce va hotărî conzistorul, a cărui intervenire o cerem, până atunci las să vină un preot din vecini să vă facă slujbele ce să trebuiesc, dar întâi trebuie să plătiți taxele prescrise preotului de aici, și apoi să vă aduceți, pe a doua plată, alt preot, la ce iacă vă invoește și părintele, până la hotărîrea conzistorului«. Și să credea că oamenii n'o să se învoiască să dea două plăți. Dar știți ce-a răspuns întreg poporul:

»Fie, dle! Îi dăm banii! Mince-și-i pe leacuri, dar numai să nu-l mai vedem pe la casele noastre. Și ne aducem apoi alt preot și-l plătim și pe acela!«

Atît de curat e sufletul în acest popor și, deși s'oameni săraci, doar e o comună între niște dealuri sterpe, mai bucuos jertesc bani și avut, numai pe popa ce s'a alipit cu votul de cel tăiat împrejur, să nu-l mai vadă în slujbe sfinte printre ei!

— Farkasistul Aron Herlea din Vinerea, scărmana lina înainte de alegeri cu vre-o 7 cr. kilogramul și-i mergea lucrul bine. După alegere poate scărmana părul din capul vînduților lui Farkas, că Românii de treabă nici din Vinerea nici de pe aiurea nu-l mai caută. Ca să atragă iară lumea, a bătut doba, că acum scărmană cu 4 cr. ba și cu 3 cr. kila (restul îl dă Farkas?), — și totuși Românii cinstiți nu-l mai caută.

Facă-și alt Român vrednic o scărmanătoare și toți meargă la acela! Noi i-om face bucuos tot reclamal de lipsă prin foaie!

— Căutîndu-ne zilele astea un abonent din Pișchintî (unde s'au legat mulți oameni de frunte între sine, sub pedeapsă a nu mai călca crîșmele, după-ce crîșmarii ne-au fost necredincioși), la întrebarea: — »Ce mai nou pe la Pișchintî?« ne a răspuns: — »Acea, domnule, că: oamenii nu mai beau! Adecă cei cumînți și buni, cari s'au legat a nu mai călca crîșmele!«

»Nu mai beau!« Ce lucru frumos! Ce noroc ar fi pe toți oameni de ar urma pilda acestor buni! Ce daturile lui Dumnezeu s'ar răvărta asupra acestui neam, pe urma unui astfel de boicot!

Boicott!, — Români, față de toți cei necredincioși vouă. Și nu numai ve-ți ajunge a fi altfel pre-

țuți, cu mult mai mult, chiar și de străini, — ci totodată înflorirea noastră ca popor și naintarea în bunăstare, va lua un mare avînt!

Primim spre publicare următoarele:

Dle Redactor!

În 17 Iunie am trecut pe la redacțiunea Dvoastre spre a-mi motiva lipsa dela alegerea de deputat din Orăștie. S'a și publicat »O lămurire« în care însă s'a strecurat o greșală, care îndreptățește pe mulți să bănuiască că mergerea mea la băi a fost în legătură cu alegerea.

Eu am plecat la băi în 12 Maiu cu 21 zile înainte de alegere (și nu zece zile cum s'a scris), atunci nici nu era statorită ziua de alegere.

Timpul pentru mergerea la băi l'am ales silit de starea nefavorabilă a sănătății mele și nici decum din alt motiv pentru-că nu distracție, ci repararea de sănătate am căutat-o în cură de 5 săptămîni la băile din Lipic.

Spre a risipi ori ce urmă de bănuială vă amintesc, că la alegerile trecute de deputat, de membri în congregație, în reprezentanța comunală și cu ori ce prilej, mi-am făcut datorința de Român! Balșa la 4 Iulie n. 1910

Cu toată stima.

Ioan Lucacel, inv. pens.

Publicăm bucuos declarația dlui Lucacel, și repetăm, că nici noi, nici poporul bine judecător, nu pe toți cîți au lipsit dela vot, i-am bănuat că au făcut-o anume, și dsa e dintre aceștia, pe care nu-i bănuim.

Vinzătorii de neam din Trăscău.

...Iară Iuda cel fără de lege, n'a vrut să înțeleagă...

Mai demult, una dintre cele mai fruntașe comune din Munți era comuna Neagra. Poporul muncitor, cu frica lui Dumnezeu, iar pe lângă aceste obiceiuri bune mai erau și buni Români. Au și ieșit cîțiva bărbați de valoare din acea comună, cum au fost Candreștii, cari, prea de curînd s'au stîns dintre cei vii, dar în timpul acel scurt au lucrat pentru înaintarea neamului din care au făcut parte. Nu să pomenea de trădători, avînd în fruntea lor buni păstori.

De un timp încoace, acel popor la care cu atîta mîndrie țineau toți, a început a luneca spre rău, a-și schimba calea cea adevărată, cea dreaptă și a plecat spre povîrniș.

Întîia lor cădere a fost cînd am ales de capelan — cu dreptul de a urma în slujbă — pe schidolul *Kandrea Miklos*, care schidol la făptură, mai schilod la suflet, și care a fost mai înainte vice notar apoi notar matriculant, om — cum am zice — »uns cu toate unsoarele«, iar mai pe urmă, ajuns în starea asta, i-s'a dat darul preoției acel dar sfînt venit a păstori o turmă cuvîntătoare. O, cîtă nedreptate s'a făcut în cazul de față sfințelor canoane, cari rînduesc apriat, că candidatul la preoție să fie întreg și sănătos. Poftim întregitate la preotul schiop din Neagra, cu un călcîiu la o cizmă de o palmă țapănă și și așa umblînd ca și cînd ar călca din ciubăr în ciubăr!

Calea povîrnișului au dovedit-o negrenii și atunci cînd au ales de învățător pe *Illu György*, un tiner abia numai în anii trecuți ieșit din seminar și dela care cum instruc-

țiunea prin școli pe zi ce merge ia un avînt mai mare, cu știință mai multă — te aștepți, ca tinerii trecuți prin ele mai nou să țină în seamă trecutul glorios al neamului românesc, din care și ei fac parte, și să nu șă facă vinzătorii lui!

Să vede însă, că și de acest tînar atîta s'a prins învățătura primită în seminar, cît mazerea sămănată pe părete.

Dela învățătorul din Săcătura, *Hristea János*, nu te poți aștepta ca în căpătîna lui să între trecutul neamului, întrucît el n'are școală, cursul pedagogic l'a făcut în mod privat, iar acuma în nemărginita-i dragoste cu crîșmarul *Stefan Szilviusz* al doilea vinzător, și-a uitat de toate, nu-și mai aduce aminte decît — poate de cele 50 coroane care cum au venit așa s'au dus — în punga prietenului său.

Acești corifei au ademenit și au dus cu ei pe *Pașca Todor* din Neagra și *Scrob Petru* din Săcătura, la Trăscău ca să se facă de ris în fața străinilor și să își atragă disprețul și ura neamului asupra lor, iar învățătorul penzionat *Ilie Furdul* și *Lazea János*, învățătorul de acum din Scărișoara dimpreună cu *Costea Nicolae (Bidiu)*, *Pașca Ioan a Ursului*, *Pașca Todor*, *Pașca Ianos lui Solomon*, *Mates Ioan*, și *Pașca Traian* încă au grăbit la Trăscău să dea cu pumnul inimă luptei naționale a neamului lor.

Te prinde jalea și simțul fiecărui Român adevărat trebuie să se răsvrătească, cînd vezi că din toate aceste 3 comune numai doi înși au rost cari au stat credincioși lângă steagul partidului nostru național, iar ceilalți alegători l'au murdărit prin trecerea lor în tabăra dușmană și mulți alții au rămas acasă, ceea-ce ne face să credem, că conducătorii poporului din aceste comune sau și-au pierdut încrederea în popor, sau nu-și împlinesc datorința! Ori-care din aceste două ar fi, e destul de dureros și nu vădesc alta, decît starea de lunecare pe povîrniș a acestui popor.

Coresp.

Păcătoșii din Bedeleu.

Deși pe lângă toate stăruințele preotului Ioan Sava și a învățătorului Ioan Popuța, cari și-au îndeplinit cinstit datorința la alegerea din Trăscău, totuși n'au izbutit ca pe cei patru alegători ce mai erau în comună, să nu-i lase să rătăcească printre castroanele cu »gulyas« și sticlele cu vin și rachiu! Toți aceștia la ademenirile unui deregător și-au dat sufletul în mîna diavolului, vînzîndu-și sîngele cel scump al neamului lor, din care fac parte. Acești vinzători ai neamului, pe cari, trebuie să-și știe tot Românul cu numele, nu să rușinează a rîde și a întreba că cu cine să fi votat cu altul?

Vai! Vai vouă păcătoșilor! Fiți siguri că la judecată ve-ți auzi cuvintele lui Christos: »Duceți-vă dela mine blăstămaților, în focul cel vecinic, care este gătit diavolului și ingerilor săi«. Nu stați la în-doială că și voi sunteți — ingerii lui. Între — acești 4 alegători e și Cozma Dămian. Om bătrîn, cu plețele încăruntate, gîrbovit de anii bătrîneții așteaptă acum ceasul să vie Dobiesky să-i dea și sufletul, că votul i-l'a dat! Acest bătrîn cu cîrja n' mână a mers pe jos până în Trăscău să-și închine sufletul pentru cîteva sticle de beutură, care l'a întărit de așa, încît, ca să nu cază, să ținea de garduri. Ungurii cărora le-a dat votul își bă-

teau joc de el. Așa-i trebuie! Poate să vie acum moartea, Dămiene, că te-ai pregătit de ea: că acū tu te-ai și cuminecat din hîrbu cu tocană și sticla cu vin al deputatului tău. Al doilea e Mihacea Simion Boaica. Are licență, trafică, e cîntăreț și la biserică! Îi stă de minune în strană și cine nu-l cunoaște, gîndește: »ce omu lui Dzeu«. Da, e alui Dzeu la părere, dar al dracului la fiere... Pe lingă aceasta mai are și o boală în picioare, care i-s'a mai mărit, de cînd și-a făcut maslu în Trăscău. Mai fă, Boaică, maslu cu preoți cinstiți! Mai stai în strană, că-ți stă bine! Al treilea e Todoran Ignat. Are trafică și din ea trăește; s'a purtat ca și ceilalți. Al patrulea e primarul satului, care de cînd e primar a plătit cîteva zeci coroane ca pedeapsă dictată asupra lui de fibirăul. Acum a ascultat de el, că de nu, îl alunga din birăire, să scape de gloabele ce vor veni asupra lui.

Iar voi Bedeleni vă puteți mîndri cu așa fruntași. Puteți să le dați întfetate în tot locul, în loc să-i feriți ca pe niște greu păcătuiți. Cumpărați și de aci încolo ce vă trebuiesc dela ei, în loc să nu mai calce nimeni pragul prăvăliei lor, cum fac alți Români cinstiți pe aiurea!

FOI PENTRU POPOR

de tot potrivite și pe înțelesul tuturor, sunt ale noastre dela Orăștie, cari sunt scrise așa, că fiecare om, cît de puțină învățatură, să priceapă deplin fiecare vorbă din ele!

Sunt scrise și întocmite a-nume pentru popor,

»Libertatea« adună știrile politice din țară și din afară, și întimplările.

»Foaia Interesantă« spicu este prin cărți și foi ce e mai ales și ce ar fi mai plăcut și folositor de a fi cetit de popor, cu scopul a împrefenî îndeosebi tineretul cu cetitul. Prin spicuirii în istoria neamului, lucrează la întărirea suflului a Românului, arătîndu-i pildele mari ale părinților și moșilor. (Vezi »Pagini alese«).

»Tovărășia« vrea să lumineze pe oamenii noștri asupra căilor, pe care își pot păzi mai bine avuțurile lor, precum și asupra acelorora, pe cari prucezînd, își pot înmulți acel avut!

Toate trei la olaltă aceste foi dau tot ce trebuiesc sufletului țaranului român, pentru a fi luminat și spre bine povăzuit!

Și toate aceste foi, a căror preț este 8 cor. pe an, fiecare țaran le poate avea pentru neînsemnata sumă de 5 cor. pe an!, iar de acum până la capătul anului, cu numai 2 cor. 50 fileri.

— Acei cari să însoțesc și cer să le meargă 5—10 ori mai multe »Libertăți« cu tot atîtea foi interesante și Tovărășii, toate pe o singură adresă (avînd adecă a fi trimise de aici în un pachet la noul din cei însoții), și soții avînd a-și duce foile dela acela în fiecare Sîmbătă, — aceștia le capătă cu numai 4 cor. 40 fil. pe anul întreg, sau cu 2 cor. 20 fil. de acum până la capătul anului (jumătate de an). Fiecare soț plătește cite 4 cor. 40 fil. (sau 2 cor. 20 fil. pe jumătate de an) și fiecăruia i-se vor trimite în pachetul celui unu, toate trei foile: »Libertatea« cu »Foaia Interesantă« și »Tovărășia«.

— »Foi Interesante« pentru tineret (adecă fără »Libertatea« ori »Tovărășia«) să pot cere cît de multe, avînd a să trimite de fiecare »Foaie Interesantă« 1 cor. pe an sau 50 fil. pe jumătate de an. Atunci să pun în pachet de pildă 10 Libertăți cu cele 10 Foi Interesante și 10 Tovărășii ce să țin de ele, și peste ele, deosebit, încă 10—20 Foi Interesante pentru tineretul ce ar dori să capete această foită singură.

— Răspîndiți-le cît puteți mai mult în popor cît prin ele răspîndiți lumina adevărată și inima românească cea mai curată!

Visul trădătorului.

După Alphonse Daudet.

(Scriitorul ne povestește cum l'au apucat muștrările de cuget pe un Francez, judecător la un tribunal, care a jurat credință împăratului nemțesc, dușmanului neamului său, după-ce țara sa, Alsacia, a trecut în mâni nemțești... Mulți din cetitori vor ști, că în 1870/1 s'a dat un război crâncen între Franța și Germania de astăzi, sfârșit cu aceea, că Franța a pierdut colțul de țară zis Alsacia și Lorena, care a trecut, cu toate ale sale, sub stăpânire nemțască. Așa a ajuns și Francezul din vorbă, care era judecător, și ca să nu-și peardă slujba, s'a supus stăpânirii nouă, jurând credință noului Domn, împăratului nemțesc. Zbaterile din sufletul acestui om le descrie așa de viu scriitorul francez Alphonse Daudet în cele următoare):

Nu era om mai fericit pe lumea întreagă, decât micul judecător Dollinger dela tribunalul din Colmar, (oraș în Alsacia-de-sus), înainte de a fi jurat credință împăratului nemțesc Wilhelm, — când venea la pertractări cu pălăriuța rotundă pe-o ureche, cu pînțele scos cu bărbia grăsulie, cît trei, ce odichnea pe panglicuța de muselină (pînză scumpă, subțire). Par'că zicea:

— „Ce pui de somn o să mai trag!“, cînd să așeza, și-ți era mai mare dragul să-l vezi cum își întinde picioarele grăsulii, cum să îngroapă în jilțul cu perina de piele moale, căreia avea să-i mulțamească, că mai are voia bună și fața rumenă, pe lângă toți ai treizeci de ani de muncă.

Nenorocitul de el!

Perina asta de piele i-a pus capull Să simțea așa de bine pe perinița asta, încît s'a hotărît să se facă mai bucuros Neamț, decât să se dea jos de pe ea! Împăratul nemțesc i-a spus: „Poftește și șezi numai, domnule Dollinger“, și el a rămas locului și astăzi e conșilier la Curtea din Colmar, (sfetnic mai mare la judecătorie), împărțind dreptate în numele împăratului nemțesc.

În jurul lui nu s'a schimbat nimica; tot același edificiu de tribunal cu spoiala bătută de soare, tot una și una, de te saturi de ea, aceea și sală de pertractare cu băncile poleite, cu pereții goi, cu șopotitul advocaților, aceeași lumină molcomită, care străbate prin ferestrele înalte cu perdele de pănură, aceeași mare cruce colbuită, avînd pe Christos cu capul plecat și cu brațele întinse. Trecînd pe partea nemțască, Curtea judecătorească din Colmar n'a avut să sufere nimica: și așa trebuie să fie în fundul sălii de judecată chipul unui împărat... Dar, pe lângă toate astea, Dollinger nu să simțea la locul lui. Zădărnice să tăvălește în jilțul lui, zădărnice să cufundă înfuriat în el, nu-și mai regăsește somnulețul de mai nainte, și cînd i-să întimplă cîte odată să ațipească la pertractări, îl cuprind visuri spăimîntătoare...

Dollinger visează că să află pe vrful unui munte înalt, cum e de pildă Honerkul la ei. Ce să face

el aici, singurel cuc, tolănit în jilțu-i de piele, îmbrăcat în haina judecătorească, la înălțimea asta grozavă, de unde nu să vede nimic altceva, decât arbori piperniciți și roiuri de musculițe?... Nici el nu o știe.

Așteaptă tremurînd ca varga, scaldat în sudori și cuprins de frica visurilor urâte. Un soare mare, roșu, să ridică de partea celalaltă a rîului Rin, dinapoia brazilor Pădurii-Negre și în măsură ce soarele urcă bolta cerească, să aude, colo, în văile Alsației, dela un capăt până la celalalt, o larmă nelămurită, zgomot de pași, cară pornite și larma asta să face tot mai mare și să aude tot mai aproape — mai aproape și judecătorului trădător i-să frînge inima de jale! În curînd zărește judecătorul din Colmar venînd pe drumul lung, care să încolăcește și urcă pe lângă coastele munților, un șir lung, fără de sfârșit, de oameni, toți locuitorii Alsației, cari și-au dat întâlnire la trecătoarea asta a munților Vozezi, ca să părăsască țara asta sărbătorește.

În fruntea tuturor erau cară lungi, trase de cîte patru boi, cară lungi, cari pe timpul secerișului sunt încărcate de snopi, iar acum sunt pline cu mobile, cu haine și cu instrumente de lucru. Aici erau paturi largi, scrinuri (dulapuri) înalte, luate din locul lor ascuns, împărăștiind praful sfințit al căminului pe drumul de țară. Pe căruțele astea plecau case întregi. Nu să urneau din loc, decât gemînd din greu, boii trăgeau din răspuțeri, ca și cînd i-ar fi prins soarele cu puterea de roate, ca și cînd pămîntul țării i-ar fi legat strîns de grape, de pluguri, de tărnaçoape, de greble, făcînd povara și mai grea!.. Să desrădăcinau oamenii cu toate ale lor din pămîntul scump al țării lor, nevoind să fie sub domnie străină!.. În urma acestora să imbulzea o mulțime tăcută de toate rangurile, de toată vîrsta, dela bătrîni cu pălăriile în trei colțuri, cari să răzîmău tremurînd pe bețele lor, până la copilașii bălăiori îmbrăcați cu pantalonași, dela bunica lovită de dambă pe o parte, de o purtau feciorii ei mîndrii, până la copiii de țîță, pe cari îi strîngeau mamele la piept — toți, cei în putere și cei neputincioși cei ce aveau să fie cătanele anului ce venea, și aceia cari au luat parte la bătălia grozavă; soldații cu platoșe („chirașorii“) cu picioarele ciungarite, pe cîrjă, soldații de artilerie (tunarii) galbeni la față, sfîrșiți de oboseală — întreg șirul asta trecea mîndru pe drumul de țară, la marginea căruia sta trîntit în jilț judecătorul din Colmar. Trecînd pe lângă el, fiecare față să întorcea dela el, plină de mînie și de scribă.

O, nenorocitul judecător, care și-a vîndut neamul! Ar vrea să se scuză, să ațerge departe, dar îi este peste putință. Jilțul este crescut una cu muntele, cu perinița de piele, cu dînsul, care șade pe perinița!.. Pricepe el prea bine acum

că este țintuit de stîlpul ticăloșiei, în privirea tuturor și că de aceea să află stîlpul atît de sus, ca rușinea lui să se vadă cu atît mai bine!.. Și trec toți pe lângă el, sat de sat, locuitorii de pe lângă rîul Saar, împingînd uneltele lor de fier și carele cu cărbuni. Apoi vin orașele, lucrătorii din atelierile de tors, argășitorii, țesătorii, cetățenii ceilalți, preoții, judecătorii, în hainele lor negre și roșii de oficiu... Iată și tribunalul din Colmar, în frunte cu bătrînul lui președinte Dollinger, trădătorul, încearcă să-și ascundă fața, cearcă să-și închidă ochii, dar pleoapele-i rămîn nemișcate. Trebuie să se uite și să-l vadă și alții, e silit să prindă fiecare privire de dispreț, pe care i-o aruncă, în treacăt, foștii lui tovarăși de muncă!..

Judecata asta de pe stîlpul ticăloșiei este îngrozitoare! Ce e și mai grozav: toți ai săi sunt în mijlocul mulțimii, care pleacă, și nici unul nu vrea să-l mai cunoască. Femeia sa, copiii trec pe dinaintea lui, plecîndu-și capetele. Par'că le-ar fi și lor rușine... și lor!.. Chiar și fiul său, Mihail, pe care-l iubește așa de mult, vai, așa de mult, și să desparte pentru totdeauna de el, trece fără să-l privească măcar odată.

Singur bătrînul său președinte de tribunal s'a oprit pentru o clipă, ca să-i zică pe șoptite: „Vino cu noi! Nu rămînea aici prietene!

Dar' judecătorul trădător nu se poate ridica! Să clatină pe scaun, strigă, dar' lumea cinstită trece ceasuri întregi pe lângă el. Cînd să depărtează cu apusul soarelui, toate văile astea frumoase, cu bisericile și lucrătoarele lor, au rămas mute, părăsite — întreagă Alsația a plecat. Numai judecătorul din Colmar a mai rămas, colea, sus, țintuit la stîlpul rușinei, neputîndu-se urni din loc.

Și de-odată se schimbă toate. Vezi sălcii plîngătoare, cruci negre, rînduri de gropi, o mulțime în haine de jale. Asta-i cîntirîmul din Colmar, în ziua unei îngropăciuni pompoase. Toate clopotele orașului sună. A murit consilierul Dollinger! Ceea-ce n'a putut face simțul de cinste, a făcut-o moartea: a desfăcut pe judecătorul nemișcat de perinița de piele și l'a culcat cît era de lung: pe el, care-și pusese 'n cap, să rămână în jilț!..

Nu e pe fața pămîntului ceva mai grozav, decât să visezi că ai murit și să te bocești tu singur. Judecătorul trădător de neam e de față la înmormîntarea sa, cu inima strînsă de durere: ceea ce îl doare la inimă și mai mult, e, că nu se găsește în mijlocul mulțimei asteia, care se înghesue în jurul mortului, nici un prieten, nici un părinte!

Nici unul din orașul lui! Numai și numai nemți! Cătane nemțești îl duc la groapă, slujbași nemți sunt, cari îl petrec, vorbele rostite la groapă de unul și altul sunt vorbe nemțești, iar țărîna care o aruncă peste trupul lui nelnsuflețit, este vai! — pămînt nemțesc, străin!

De-odată se dă mulțimea la o parte făcînd loc cu multă cinste cuiva: e un miitar frumos, îmbrăcat în alb, care se apropie, țînînd ascuns ceva sub manta. Pare că are o cunună mare de flori. Toți din jurul lui șoptesc:

— „Asta-i Bismarck... asta-i Bismarck...“ Iar judecătorul trădător al neamului său își gîndește plin de jale:

— „Prea mare cinste îmi arăți, dar de aș avea pe scumpul meu copil înș lângă mine...“

Un rîs, care nu vrea să se gate, îl oprește să sfîrșească gîndul, un rîs grețos, sălbatic, care nu se mai poate înăbuși.

— „Ce-ave-ți de rideți așa?“, întreabă judecătorul înspăimîntat... se întoarce și se uită și el. ...E perinița, perinița de piele, pe care i-o așează dușmanul neamului său, Bismarck, cu sfințenie pe mormînt, la mijloc cu următoarele cuvinte tipărite cu litere de aur:

Judecătorului Dollinger,
Cinstea judecătoriei credincioase.
Amintire vecinică și părere de rău.

Dela un capăt al cimitirului, până la celalalt, toată lumea să tăvălește de rîs și veselia asta a dușmanilor ajunge până 'n fundul groapei — unde mortul plînge de rușine, copleșit de batjocura vecinică!..

Tradusă liber de
Horia-Petra-Petrescu.

Așa ar trebui să viseze și trădătorii noștri, care cu... perinița lui. Unul cu glăjuța de crișmă ce să-i stee legată de gît și cînd o murî, altul cu butoiul pe care îl ține în brațe cu mai mare țârie ca sfințul potir, — altul cu băncuțele pe care să le simtă lipite pe fruntea sa, reci, și în ciasul morții lui. Iar în mormînt, să-i pară că le simte că s'au așezat iară pe el și-l apasă pe pept ca petri de moară până la judecata de apoi!..

În comitatul Tîrnavei-mici.

— După alegeri. —

Una dintre cele mai frumoase lupte s'a dat fără îndoială în comitatul Tîrnavei-mici. Putem zice, că în acest comitat s'a purtat cu o înverșunare fără păreche lupta pentru cinstea steagului și lupta pentru trezirea conștiinței naționale.

Tot decursul luptei politice să va descrie într'o foaie ocazională numită »Românul Tîrnavean«, care este deja sub tipar și va apare în zilele aceste.

Ca în tot locul și comitatul Tîrnavei-mici a urmat după alegere și durează și acuma prigonirea ne-bună alegătorilor și șicanarea lor sub fel și fel de cuvinte. Întîiul pretor din Hosuseu își face chiar de cap cu iscodirea de greșeli la oameni. Dela alegere încoace: curtea nici unui român »nu-i curată!«, »toți câinii umblă nelegați!, în tot locul să țin adunări nelnsuflețite sau secrete, să poartă brîuri naționale românești!«. Până acuma a dictat pe

depse peste 5000 cor! Are unguul o zicală care sună așa, că Dl primpretor prin prigonirile sale »și arată dinții«. Ce alta poate să fie faptul, să fie faptul, cînd pedepsește vr-o 400 de oameni, așa dintr'una alegere?

Bine face de altcum primpretorul căci loviturile lui sunt neapărat de lipsă pe lingă munca noastră de a trezi pe deplin conștiința poporului din comitatul Tirnaviei-mici! Pagubă, că domnul Scotus Viator nu-i aicea să vadă cum cutreră jandarmii în satele urmărind pe românii »răzvrătorii«.

Durere am avut și noi vînzători la alegere. Aceștia toți vor fi scoși la iveală în foaia ocazională »Românul Tirnavean«, ca să vadă toată lumea, că sunt și aicia «mangriști» și «burdiști», spre bucuria noastră însă, foarte puțin!

De doi vînzători de neam trebuie pomenit și în acest loc, cari și-au uitat de tot ce-i mai scump înaintea unui Român.

Unul este Ioan Fekete, un arendaș de moară din Pânade. Român ca el nu mai era — înainte de alegere. Iși bătea pieptul prin tot locul, că el așa și așa are să voteze! Dar ce să zicem?! Dară ginere său este Ioan Moldovan preot gr.-cat. din Ganfalău despre care să spună că la al lui sfat a dezertat socrull.. Rușine pe fața lor.

Rușinează-te Dle învățător din Pânade George Nițu (alias Nicz György sau Gyuri), care chiar în ziua alegerii a fugit de acasă. Rușine să-ți fie, că măcelul dela Pânade a rămas în sufletul Dtale fără amintire și fără urmă.

Stricăciune.

Poporul nostru prin aceea și-a păstrat curățenia sa în decurs de atîtea veacuri aici în mijloc de popoare streine de el, — că și-a dus viața sa cu obiceiurile ei proprii, cu totul osăbită de celelalte popoare, nu s'a mestecat cu ele așa-zicînd nici la bine nici la rău, că nici nu li-să potrivește firea, nu li-s la fel credințele, nici obiceiurile și nu să pot simți bine și la largul firii lor, unde să amestecă laolaltă.

Această osăbire a sa, a fost o înțelepciune a vieții lui, care l'a păzit de corcire și de pierdere.

Și azi, și de azi încolo, această osăbire rămîne și va fi în viitor o înțelepciune a vieții noastre de neam în această țară, și cu cît mai mult ne-om abate dela ea, cu atît mai mult vom trage noi înșine pe încetul și pe nesimțite poporul nostru pe povîrnișul corcirii și a rătăcirii ducătoare la — perire!

Iacă de ce nu ne puteam bucura cînd vedem pe unii conducători ai poporului nostru de colo ori de colo, dîndu-să la un »cosmopolitism« nelîntelept, ne-vînd a mai ținea petrecerile și mișcările noastre sociale între hotarele curate naționale, ci făcînd din ele ori-ce fel de mestecături, din cari însă noi ieșim cu pierdere sufletescă, și numai străinătatea ce s'a mestecat printre noi, iese cu câștig!

Din punctul acesta de vedere trebuie să judecăm producțiile și

petrecerile ce le vedem puse la cale de pildă de părintele Budoiu din Cimpeni Surduc. Acest preot a apucat o nenorocită cale a rătăcirii naționale. Pentru ca oarecine în castele sale să poată ținea *crîsmă*, (gurile rele spun că crîsma ar fi a părintelui, dar asta nu să știe!), s'a dat în coate cu »domnii«, și nu știm cum să nimereste, dar de cînd are în case crîsmă, acest preot e în purtările sale de Român, tocmai pe tocmai ca ori-care din tipurile comune ale crîșmarilor, și foarte departe de preotul-model care făgăduia a deveni în o vreme.

El însuși, răpit de alergarea după bunurile materiale, pe cele sufletesci ale poporului, le perde cu totul din vedere! Și tot ce azi face, numai cu speculă materială!

Și-a făcut o »fanfară«, o muzică, cu instrumente de suflat. Ce bucurie ni-ar fi dacă aceea ar fi pusă și ea în slujba neamului și a înălțării inimii naționale în popor! Ce laude calde și sincere i-am aduce noi preotului pentru asta! Dar el fanfara o face simplu mijloc de speculă: O scoate la întimpinarea chiar și a femeilor streine de neamul nostru, dacă acele-s soții de vre un deregător, călcător în picioare a drepturilor românești... Și le cîntă, bine înțeles, cîntări maghiare din cele mai »patriotice«!

Încolo fanfara e bună a trezi veselia în popor, că, știi, lingă sunet de fanfară, trece beutura mai tare!

De curînd a pus părintele la cale o producție în Dobra, la care locul de onoare îl aveau: pretorul Băgya, notarul Rignát, apoi patrioții Halpern, Winkler, Dreschmit, Kis și alți Arpázi, reprezentanți ai — șovinismului stîrpicor de Români! Toți aleargă bucuroși la producțiile părintelui Budoiu și-l omoară cu dragostea, îl omenesc și cu »suprasolviri« și pe oamenii lui încă îi »cuprînd« cît pot mai bine. De ce? De ce nu să imbulzesc acești oameni și la alte producții ori nedei românești din acele părți, ca la cele patronate de părintele Budoiu? Pentru-că prin asta vor să-i răsplătească țînuta lui slugarnică ca Român! La nedeile și producțiile lui, îi vezi alergînd pe toți oamenii administrației din partea locului, pe cei de pe la tren, și toți îl încungiură cu drag pe părintele, și-i învață pe oameni să fie ei »cumînți«, nu așa sălbateci cumu-s ceialalți Români...

Iacă pentru-ce noi nu ne putem bucura de izbînzile pe care le face cu fanfara sa părintele Budoiu, că ele sunt tot atîtea privilegii de a duce la stricăciune sufletul curat al poporului nostru de acolo! Ne-am bucura de concertele lui și de nedeile lui, cînd acelea ar fi așa de curate românești și ferite de ori-ce înflurire străină, precum nu sunt! Pentru-ca să dăm prilecelor dela tren și cîte unei familii streine o putea juca la ciardașuri la nedeile noastre, pe sunetul fanfarei, — pentru asta mai bine nu s'ar fi înjghebat acea fanfară nici odată!

Cine-a îndrăgit străinii
Minca-i-ar inima cânil...

NOUȚĂȚI

Teatrul Bârsan, dat Marți seara la Orăștie, a adus publicului adunat în număr îndestulitor, toată plăcerea sufletească pe care o nădăjduia de nainte dela producția iubiților și nouă bine cunoscuților și plăcuților artiști. Au jucat două comedii în cite un act, una ca alta mai bună, pline de întorsături istețe și trezitoare de haz. Și dl și dna Bârsan au jurat admirabil, plini de temperament și foarte naturali, ca artiști deplin formați. — Publicul i-a răsplătit cu vii aplauze, i-ar dnei Bârsan i-s'a dat un frumos buchet de trandafiri.

Bine aleasă a fost și declamațiunea dlui Dordea, care însoțește pe soții Bârsan, scoțînd la iveală tăria de suflet a minunatei figuri istorice »Bătrânul Dan« din Gruisinger, de Alexandri, — care a respins ori-ce amăgiri și ori-ce înspăimîntări ale păgînului, care îi cerea să părăsească legea străbună Prins pe pămînt străin, a cerut atîta numai păgînului puternic, să-l lase să mai treacă odată pe pămîntul țării sale iubite, și, lăsat, a venit, l'a mai sărutat odată cu jale în suflet, apoi s'a dus napoi să moară pentru credința și legea lui, decît s'o părăsască! Și așa a murit. Dl Dordea a declamat destul de bine aleasa parte din mișcătoarea și mult grăitoarea legendă istorică. Pe alocurea o pronunțare mai rară și mai clară, n'ar strica, căci altfel, cei-ce nu cunosc bine poezia, ne-putînd prinde curat povestirea, nu pot gusta toată frumseța ei, și nu pot fi cutrămurați de impresia ei, așa precum declamatorul însuși ar dori-o.

A doua reprezentație Bârsan, la Orăștie. Precum am vestit în numărul nostru 25, planul dlui Bârsan a fost din capul locului, să joace două seri la Orăștie, una după alta. Mai tîrziu împrejurările au întervenit așa, că numai una din cele 2 seri s'o poată închina Orăștiei.

Vestim însă cu bucurie, că dl Bârsan a luat hotărîrea a da totuși și a doua reprezentație la Orăștie, anume: *Duminecă în 10 Iulie n.*

Pentru aceea vestim cu bucurie acest lucru, pentru-că deși în comedii dl Bârsan joacă fără greș, dar puterea marelui dsale talent, numai în *dramă*, în tragedie, o poate arăta în toată deplinătatea lui.

Și Duminecă seara dl Zaharie Bârsan va juca drama »Jurământul« scrisă tocmai de dsa, dramă care îi dă privilegiu a-și desfășura întregul dsale talent!

Punem la inimă fiecărui Român din loc și jur, să nu scape privilegiul rar și prețios, de a vedea un joc teatral mișcător, zguduitor chiar, și în același timp plin de învățămînt!

Nu numai inteligenți și meseriași, ci și poporul nostru să grăbească a veni la această reprezentație, de care va rămînea foarte mulțumit.

Iar fiindcă mulți i-au cerut'o, dl Bârsan va juca de nou și drăguța comedie »Linșteea casei«, — și după unele declamațiuni alese, vor încheia seara cu vestita »Furtună casnică!« stîrnitoare de mare haz!

Să ne vedem cu toții Duminecă seara! Prețurile locurilor aceleași.

Program: »Jurământul« dramă într'un act de Zaharie Bârsan; declamații (va declama și dl Bârsan); apoi »Linșteea« și »Furtuna casnică«.

Lăcuste în Sebeș. Bătăia lui Dzeu asupra noastră a tuturor. Pe unii îi bate cu potop, pe alții cu gheață și pe alții iarăși într'alt chip. Pe noi cei din jurul Sebeșului, ne bîntue cu o gloată grozavă de lăcuste (călugeri). Au acoperit cîmpul întreg, mai ales pe unde i verdeață, să așază pe cite-un fir de lăptărie cite 8—10 lighioane și rod până ce vezi că cad cu firul de verdeață cu tot jos!

Magistratul orășănesc a rînduit, pentru ca să se oprească într-o cîtva pustiirea aceasta, ca dela fiece care casă (să înțelege numai dela Români), să iasă cite un membru al familiei afară și așa formînd o oaste de 300—400 persoane, să înălătore într-o cît să poate marea nenorocire! Omorîrea lăcustelor decurge, dar numărul lor e cu mult mai mare, decît să se poată stîrpi cu una cu două! »Un Sebeșan«.

Serata filialei de teatru. Filiala Orăștie a »Societății pentru fond de teatru român« arangează Marți în ziua de Sft. Petru, o *serată artistică* sub conducerea dlui Aurel P. Bănuț director artistic al »Societății pentru fond de teatru român«, cu concursul dlor Ștefan Mărcuș (tenor) și Ionel Crișan (bariton) elevi ai Academiei C. R. din Viena, bursieri ai »Societății pentru fond de teatru român«.

Programul, cel de prin celelalte orașe, anume: I. 1. Dl A. P. Bănuț va ceti o conferință. 2. Dl Ionel Crișan: va cînta: a) Solomona ne căpitane, doină de H. Kirchner. b) Bădișor depărțișor, doină de Dr. T. Brediceanu. c) Știi tu mîndro, de G. Dima. 3. Dl Ștefan Mărcuș, tenor, va cînta: a) După ochi ca murele. b) Năcăjit ca mine nu-i, doine de Dr. T. Brediceanu. c) Ciobanul, de G. Dima. II. Dl Ionel Crișan: a) Groza, baladă de Alexandri, muzică de G. Dima; b) Somnoroase păsărele, de M. Eminescu, muzică de G. Dima; c) Hop țurcă, furcă!, de G. Dima; 2. Dl A. P. Bănuț: Declamațiuni; 3. Dl Ștefan Mărcuș: a) De ce nu-mi vii, de M. Eminescu; b) Peste vîrfuri, de M. Eminescu, muzică de G. Dima; c) Romanța din Aida, Act. I. muzică de G. Verdi.

Textul tuturor cîntărilor să vinde seara la cassă.

Prețurile, să vadă pe afișe. Bilete să capătă în prăvălia dlui Ion Lăzăroiu, și seara la cassă.

Inceputul la ora 8 și jum. seara.

Onoratul public este rugat a să aduna acurat la ora pusă, căci în data după începere, să închid ușile salei, pentru a nu să tulbura ascultătorii prin cei ce vin întârziat!

— Cu același program tinerii artiști, a căror chip îl aducem în „Foia Interesantă“ de azi, au concertat în 7 Iulie la Brad, în 10 Iulie la Lugoj, de-acolo apoi vin la Orăștie.

Să-i întimpinăm cu toată dragostea frățească și să le cercetăm cu toții producțiunea. Despre unde au concertat deja, foile aduc știri pline de laudă pentru tinerii artiști!

Abonații cari nu și-au trimis plata pe jumătatea a doua a anului de față, li-să trimită numai numărul de față și cel viitor (28) și apoi li-să oprește trimiterea foil.

— Cei-ce n'au de gând s'o fiind și în jumătatea a doua a anului, sunt rugați a ne trimită încă de pe acum napoi foaia, respingînd primirea ei dela postă. Să scrie numai pe foaia cu adresa: nu să primește, retour, Szászváros.

Convocare.

Membrii „Reuniunii Economice“ din Orăștie, să convoacă prin aceasta la **adunarea generală ordinară** ce să va ținea **Duminecă după Sînpetru** (17 Iulie n.) în Geoagiul-de-jos, la orele 2 d. a., în școala gr.-or.

Obiecte: 1. Deschiderea adunării; 2. Raportul secretarului; 3. Raportul cassarului; 4. Raportul economului; 5. Inscieri de membri; 6. Eventuale propuneri; 7. Eventuale prelegeri.

Orăștie, la 5 Iulie 1910.

Ioan I. Lapedatu, Const. Baicu, președinte, secretar.

Adunarea Asociațiunii la Geoagiu să amîină pe Duminecă după Sînpetru la orele 2 d. a., — despre ce să vestesc și comunele din acele părți, cari sunt rugate a lua parte în acea Duminecă la adunare.

Tot atunci va fi și adunarea Reuniunii Economice dela Orăștie.

Zah. Bârsan la Sebeș. În ziua sfinților apostoli Petru și Pavel, dl și dna Bârsan vor da reprezentare teatrală în Sebeșul-săsesc. Program: Doamna Doctor, declamații, și Cartea III. cap. 1.

Pentru nenorocii din Bănat incurg darurile în măsură frumoasă la capii nostri bisericești, uniți și neuniți. Mai ales să trimit jertfele de-adreptul P. S. Sale Episcopului dela Caransebeș.

Zilele astea a fost la Lugoj o consfătuire la care au luat parte Episcopii Dr. Hossu (Lugoj) și Dr. Cristea, cum și fișpanul comitatului, statorind felul cum să se pornească adunarea de milă în comitat. Oamenii nostri adune în biserici și

trimită de-adreptul la Episcopul

în România încă să adună ajutoare frumoase.

Cununie. Dșoara Mărioara Lăzăroiu și dl Ioan Balo-miri vestesc sărbarea cununiei lor, care să va celebra Duminecă în 4/17 Iulie 1910, la 4 ore d. a. în biserica gr.-or. română din Orăștie. Toată fericirea!

Asigurarea vitelor. Dela «Reuniunea proprietarilor de vite» din Orăștie, primim încă următoarele, spre a le împărtași membrilor:

Dela cea din urmă publicare, au mai fost loviți de nenorocire în vitele lor:

1. Membrul Nicolae Crișan din Teuș, căruia i-a pierit zilele astea o vacă asigurată la Reuniunea noastră, pe suma de 200 cor. Direcțiunea a cerut comitetului din Teiuș raport, după care membrul își va primi ajutorul ce i-să cade

2. Membrului Valeriu Ogrea din Neștem i-s'a nenorocit un vițel de 1½, an asigurată la Reuniunea noastră în 80 cor. Vițelul a căzut și s'a lovit la piept așa de tare de un arbore, încit a trebuit tăiat în grabă. Reuniunea a trimis membrului despăgubirea ce i-s'a căzut.

3. Membrului Lidia Lesing din Cărstău i-a pierit o vițea asigurată pe 60 cor. Direcțiunea Reuniunii a cerut dela comitetul din comună o dare de samă și membrul își va primi despăgubirea.

Și așa mai departe, fiecare econom ce-și asigură aci vitele sale, — nu rămîne cu paguba care-l ajunge cum e și acum în timpul cel mai rău, în vremea cea scumpă a lucrului, — și își capătă banii la mână.

Din Vinerea încă ne-a venit știrea despre un caz de pagubă. Direcțiunea până acu nu are raport despre pagubă, n'a putut lua încă hotărîre pentru despăgubire.

Direcțiunea a rînduit pentru aceste 7 cazuri de pagubă numai 4 aruncuri, adică fiecare membru plătește numai de 4 ori, cite 4 fileri după fiecare sută de coroane asigurată.

Din cite-va comune cassa Reuniunii n'a primit încă ajutorul pentru cele 4 cazuri despre cari s'a dat seamă în „Tovărășia“ din urmă.

Direcțiunea provoacă de nou pe aceia, cari până acum nu și-au plătit taxele de asigurare, să le trimită pe adresa Reuniunii. Căci cei-ce nu răspund plățile prescise, în înțelesul §-lui 11 din Statute, pot fi scoși din Reuniune, suu că: întimplindu-se și lor vre-o pagubă: nu-și vor primi despăgubirea.

Mulțămită. Buni credincioșii noștri creștini din Gîrbova (com. Sibiului) fiind în preajma edificării a unei biserici nouă. — stînd materialicește cam slab, — și au luat îndrăzneala a să adresa prin rugare subscrisă de comitetul parochial, cătră marele mecenat al nostru Vasile de Stroescu, și cătră institutul de credit «Cassa de păstrare în Mercurea».

La rugări, drept răspuns, a primit parochia dela Dl Vasile de Stroescu un ajutor de cor. 300; iar dela „Cassa de păstrare în Mercurea“ un ajutor de cor. 150; pentru care sume le-au adresat comitetul

parochial mulțămita sa. Aduc pe calea aceasta mare mulțămită și în public atît Diui V. de Stroescu, cit și «Casei de păstrare în Mercurea», precum și Dlui Iacob Beu și mamei sale din Apoldul-de-jos, cari au dăruit suma de cor. 50 bisericii noastre în scopul zidirei.

Gîrbova la 5 Iulie 1910. Vasilie Greavu, Inv.

Moarte. Cu adîncă durere să face cunoscut rudeniilor și cunoscuților, încetarea din viață a regretatei soții, mame, bunică, soacră, soră: **Stănica Iarca n. Banciu**, care în etate de 48 de ani și al 32-lea an al căsătoriei sale, după lungi și grele suferințe, împărtașită cu Sf. Taine, și-a dat bunul și nobilul său suflet în mâinile Creatorului, Joi, la 30 Iunie n. în Turcheș. O deplîng nemîngăiații: Dumitru Iarca, ca sot; Maria I. Banciu, ca mamă; Maria N. Odor n. Iarca, Traian I. Iarca și Alexandrina Iarca, ca fiice și fiiu; — cum și număroase alte rudeni, surori, frați, nepoți, etc.

Dzeu s'o odichnească în pace. Trimitem frunțasei familiei simțite condolențe.

Examen de notar. La cursul administrativ din Tîrgul-murășului au făcut examenul de notar în anul acesta și următorii Români:

cu distincțiune: **Laurențiu Suciu (Bărăbanț)** și **Nicolae Todor (Lancrăm)**; cu bine: **Ioan Barna (Sincraiu de lngă Murăș)**, **George Bucșa (Vâlcele)**, **Victor Beleiu (Orăștie)**, **Petru Câlțea (Sona)**, **Ioan Frățilă (Bungard)**, **Miron Golea (Vidrășău)**, **Ioan Gridan (Tohanul-vechiu)**, **Ioan Hernea (Voivodiți)**, **Aurel Hulea (Mihălțiu)**, **Sever Murășan (Telciu)**, **Ilie Muțiu (Ludoșul-mare)**, **Petru Mioc (Sasca-montană)**, **Nicolau Părvu (Secele)**, **Ioan Șuța (Sătmar)** și **Pavel Tițonea (Bulea)**.

Sfințire de biserică. Curatoriimea bisericii gr.-cat. din Săcel invită la actul sfințirii bisericii noue ce să va săvîrși la 12 Iulie n. 1910. Programul festivităților: 1. În 11 Iulie p. m. primirea procesiunilor. 3. Inserat și litie. În 12 Iulie a. m. 1. la 7 oare primirea delegatului Episcopesc. 2. la 8 oare servirea utreniei. 3. la 9 oare actul sfințirii și Liturgiei solemnă. Cîntările le va executa corul teologilor diecezani. La 1 oară p. m. banchet, couverta 3 cor. 40 fil.

Junimea română academică din Maramureș și părțile mărginașe, cu ocaziunea sfințirii bisericii din Săcel arangează în favorul bisericii Petrecere cu joc, la care cu toată onoarea invită. În pauză va concerta corul teolog. diecezani.

Examenul de maturitate în Beiuș. La liceul gr.-cat. rom. din Beiuș, sfîrșindu-se examenul de maturitate în 18 Iunie st. n., s'au declarat maturi cu foarte bine: Nico-

lae Flueraș, Teodor Neș, Ioan Nistor, Ioan Popoviciu și George Ștefănică; maturi cu bine: Sabin Anca, Traian Balea, Eleonora Ciordășiu, Victor Magyar, Cornel Olariu și Al. S. Pelle, 20 candidați au fost declarați maturi.

Intrunire colegială. Primim spre publicare următorul apel: Aduc aminte colegilor cari au făcut maturitatea în Brașov în anul 1895, că intrunirea noastră colegială să va ținea la Brașov în zilele de 27 și 28 Iunie (10, 11 Iulie), nu în 29 Iunie, 12 Iulie, cum să anunțase înainte, și-i rog pe această cale să vină cu toții la locul de intrunire. Participarea trebuie anunțată cit mai de timpuriu colegului Dr. Emil Dan, avocat în Brașov, „Albina“, care dă ori-ce lămurire în privința aniversării.

Sextil Pușcariu.

Petreceri.

— Tinerimea neorustică (a țiganilor) din comuna Apușdorf, invită la Producțiunea lor teatrală împreună cu declamări și cîntece ce o vor da cu concursul neorusticilor din Măgăreiu, sub conducerea dlui învățător E. M. Suciu, în școala română gr.-or. din Măgăreiu, Duminecă în 17 Iulie n. a. c. Venitul curat este destinat pentru zidirea bisericii celor vre-o 35 familii neorustice din comuna Apușdorf.

Examenul de maturitate la gimnaziul din Brașov. s'a încheiat cu următorul rezultat: Au ieșit maturi cu calcul general foarte bine, următorii 6 tineri: Lia Marg. Dima, Valeriu Barbu, Gh. Davidescu, Ioan Herțioaga, Liviu de Leményi, Dionisie Nistor.

Cu calcul general bine, următorii 10: Teofil Ioanovici, Gheorghe Dima, Ștef. Mircea, Victor Popovici, Tarevin Prișcu, Ioan Sandu, I. Rușdea, Stan Ștefla, I. Zeicu și Nicolau Țandru.

Au fost declarați maturi, următorii 16: Octav. Acelenescu, I. Bogdan, George Ciocoiu, Victor Ciuta, Ioan Cotinghiu, V. Doican, G. Drăgan, Ioan Gavrilăscu, Gh. Murășan, Sept. Pop, Romul Popa, Petru Popovici, Gh. Radu, Eugen Saftu, Oct. Pop și Ioan Stănilă.

6 candidați au căzut din cite un obiect, și au fost chemați la întregirea examenului pe luna Septembrie.

POSTA REDACȚIEI

Ds. Nic. Orășan în Newark, Ohio (America). Am trimis foile pe adresa dată la Mindra, dar rugăm să trimită banii, că de nu, oprim trimiterea. Numai pînă la 1 August merge pe urma cererii dtale. Pe așteptare nu trimitem foaia.

Ds. G. F. în Tor. mare. Cartea de Viierit de P. Vancu cere-o la Librăria „Tribunet“ în Arad ori la diecezana în Arad. Noi pe-aci n'o avem.

Nabilo. Slabă.

Un curălar și un funar român

are privilegiu bun de a prelua prin cumpărare — o curălerie și o funărie în un oraș din comit. Sibiului, în ținut românesc.

Ar face afaceri strălucite.

A să adresa la Administrația acestei foi, care îi va pune în atingere cu atelierele ce-s de vindut.

Fiecare cutie veritabilă conține 25 tablete. Pe fiecare tabletă presat în relief aceste două cuvînte

Respinge tableto neade, fără presarea asta, că-s falsificări!

Ți-e dragă sănătatea?

Atunci trebuie să ții cu vestitele

PURGO-BAYER

sunt singurele tableto ideale și nestrictoase (746) oloase de mînat. — 4-20

Fiecare cutie veritabilă conține 25 tablete. Pe fiecare tabletă presat în relief aceste două cuvînte.

Respinge tableto neade, fără presarea asta, că-s falsificări!

Cînd veniți la Orăștie

nu uitați a cerea următoarele

FIRME ROMÂNEȘTI

vrednice de toată încrederea și de tot spriginul!

Ion Lazaroiu,prăvălie de pînză, bumbac, lînării, haine de călușeri, și tot ce e de lipsă țărănilor.
In piață, colțul de jos.**A. G. Muntean,**prăvălie de manufactură, pînzărie, lînărie, toți articli de țesut.
In piață (în fața cafenelei Eisenburger).**A. G. Baci,**

prăvălie de pînzării, stofe și năfrâmi de pâr și de mătăsă, plapome, cufere, strae, covoare (Teppiche).

Mare asortiment în ghețe (păpuci) de tot prețul și toată mărimea.

In piața mare.

Simion Corvin jun.Prăvălie de haine bărbătești și de copii. Pălării și Croitorie!
Drumul țării.**Artemiu R. Brassai,**pielărie la „Ciobanul”, vînzare de opinci, în mare și mic.
In casa hotelului „Coroana”.**Aurel Oprean,**prăvălie de modă, mare asortiment în articole moderne. Prețuri fixe!
In piață, lângă Cafee Eisenburger.**Nicolae Opreșiu,**

măestru pantofar

Drumul țării nr. 38
(de la școala română peste drum).**Ioan Lăzăroiu,**măestru pantofar, pregătește tot felul de încălțăminte, domnești și țărănești!
Drumul țării nr. 5.**Brutus Brassai,**măestru măsar, depozit de mobile și sicrie (copârșac).
Drumul țării nr. 3.**IOAN ROB,**

prăvălie mixtă și de ferărie: platene, sobe, coase, furcoale, oale de fer și de pleu, țiment, beoxin, căruțe și scaune pentru copii mici, pluguri și tot felul de ferărie. Garduri de sîrmă (drot) Băcănle: fărină și toți articli de hrană.

Tot felul de făruri și oleiuri.

Piața poliției.

Ioan Vărmăgean,măestru pantofar. Ghețe moderne precum și pentru țărănime. Pentru copii lucru gata! Prețuri moderate!
Str. Berăriei (față de judecătoria).**Antoni Balomiri,**

măestru pantofar, ghețe după comandă, cel mai bun material! Prețuri moderate! Depozit de ghețe (păpuci) gata! Ghețe pentru țărani din piele de vix, cu 4 fi. (8 cor.) Ghețe de copii dela 2 cor. până la 5 cor. — Jumătăți pentru casă ieftine și frumoase.

Str. Berăriei (față de crișma la „Strugur”)

Ilie Lădariu,

măestru ferar, potcovitor diplomat, depozit de trăsuri și pluguri, și rotărie.

Drumul țării nr. 50
(de la biserică română peste drum).**Ferar (covaciu) român.**

Subscrișul aduc la cunoștința onorabilului public din Orăștie și jur, că de mai multe luni mi-am deschis lucrătoria mea de

ferărie (covăcie)

în Orăștie, strada Romosului, lângă podul peste rîu (căsele v. Richter), peste drum de crișma lui Făbián, în calea ce duce spre țirgul de vite.

Fac ori ce fel de lucru de ferărie, pentru cară, căruțe, lucru de ferar pentru zidiri, potcoviri, — și ori ce fel de lucrări ce să țin de măestria de ferar!

Lucru cel mai bun și solid!

Prețurile cele mai ieftine!

Rog a fi cercetat cu încredere!

(762) 1—3 **IOAN SAVU,**măestru ferar, str. Romosului
(peste drum de crișma Făbián).**M AȘINI**

de ori ce fel, pentru economia de cîmp a poporului, — precum și

motoare

pentru minatul mașinilor, vă mijlocește, cu prețurile cele mai joase și dela firmele cele mai solide, cele mai mari, — „Reuniunea Economică” din Orăștie, precum și Administr. foii noastre „Libertatea”, care nu fac cîștig din asta, ci le dau cumpărătorilor în prețul cu care ele le pot căpăta dela fabricii!

Nr. 529/910.

Publicare.Pe baza concesiunii ministrului reg. ung. de agricultură Nrii: 26358-I/A-2 și 66800-I/A-2/1908 comuna Gurariului dă în exploatare pe calea licitațiunii publice lemnul de lucru, fără coajă, de pe un teritoriu de 285.89 jughere catastrale, și anume 23.425.2 m³ lemn de brad, 3777.5 m³ lemn de pin, precum ca lemn de ars 23.338.2 m³ lemn de fag, și 365 m³ lemn de mesteacăn și de plop.

Licitațiunea publică împreună numai cu oferte închise să va ținea în 10 August 1910 la 3 oare p. m., în cancelaria comunală, din Gurariului.

Prețul de strigare e: 155.497 K 60 fl.
Vadiul: 15.550 K

Oferte ulterioare nu să i-au în considerare.

La ofertele închise e a să acluda vadiul.

Condițiunile licitații precum și a contractului de încheiat să pot vedea la primăria comunală, din Gurariului, precum și la curatoratul silvanal reg. ung. al cercului Săliște, în decursul oarelor de oficiu.

Să observă că pădurea în care să vinde lemnul, e situată lângă rîurile Cibinul mic și mare, care sunt acomodate pentru plutire și sunt întocmite spre acest scop, și pe care comuna proprietară de pădure are dreptul de plutire.

Gurariului, în 12 Iunie 1910.

(763) 2—3 **Primăria comunală.****„Ardeleana”**Institut de credit și de economii, societate pe acții
FILIALA PETROȘENI**P. T.** Să aduce la cunoștința publică, că „ARDELEANA” institut de credit și de economii din Orăștie, a deschis cu începutul anului curent o filială în Petroșeni, care să ocupă cu tot felul de afaceri de bancă.

Special primește depunerii spre fructificare, după care plătește interese de 5%, și cari, conform stării casei, să pot ridica ori și cînd, și

acoardă tot felul de împrumuturi: pe obligațiuni, cambii și pe ipotecă, după care să plătesc interese de 7—8%.

Localitățile Filialei „Ardeleni” în Petroșeni, sunt în fostele localități ale băncii „Jiana” și oare de oficiu să țin în toată ziua — afară de Dumineci și sărbători — dela 8—12 a. m. 3—5 p. m.

Avînd în vedere că filiala „Ardeleni” este singura bancă românească din Petroșeni, fondată anume pentru poporul nostru din acel ținut, rugăm pe toți cei interesați, ca în toate afacerile lor de bancă și peste tot în ori ce afacere comercială ce ar avea, să ni-se adreseze cu toată încrederea, și semnăm

Petroșeni, în Februar 1910.

(657) 16—30

„Ardeleana”Institut de credit și de economii societate pe acții
filiala Petroșeni.**Publicare.**Pe baza concesiunii ministrului r. u. de agricultură Nr. 34441-I/A-2/1907 comuna Orlat dă în exploatare pe calea licitațiunii publice lemnul de brad aflător pe muntele Faltea pe o estensiune de 135'07 jughere catrastrale și anume 22426 bucăți trunchiuri de grosime 14—27 cm., 8064 bucăți de 28—37 cm., și 3694 bucăți de 38—90 cm., măsurat la înălțimea umerului și estimat fără coajă la 18278 m³, lemn de lucru.

Licitațiunea publică împreună numai cu oferte închise să va ținea în 11 August 1910 la 3 oare p. m. în cancelaria comunală din Orlat.

Prețul de strigare e: 82.251 cor.

Vadiul 8225 „

Oferte ulterioare nu să iau în considerare.

La oferte a să acluda vadiul. Condițiunile licitații precum și a contractului de încheiat să pot vedea la primăria comunală din Orlat, precum și la curatorul silvanal r. ung. al cercului Săliște în decursul oarelor de oficiu.

Orlat, în 12 Iunie n. 1910.

(761) 2—3. **Primăria comunală.****Prăvălie de închiriat.**

In comuna Moeciul-inferior (u. p. Törösvár), la poziție foarte bună, centru, — unde gravitează 6 comune cu populație de peste 5000 locuitori, — să dă în arîndă o prăvălie cu 3 odăi de locuit, culină de vară și iarnă, curte, grădină, magazin, șopru, — cu preț convenabil.

Cei interesați a să adresa la Redacția foii. (763) 1—3

Un tinăr din familie bună, ab-solvent de clasa III sau IV-a gimnazială sau reală află loc ca **PRACTICANT** la firma: (754) **Ioan Comșa și Fiu** 3—3 în Seliște (Szellistye) comit. Sibitului.**Pălărier român**

să caută pentru un oraș din Bănat cu 8000 locuitori, aproape toți Români și cu ținut curat românesc.

Mai ales cu **pălării țărănești** va face mari cîștiguri.

Să se adreseze la Administrația acestei foii, care îi va arăta unde să se ducă pentru a lua informațiuni mai de aproape!

In o comună din Bănat, comitatul Timișului, este de vînzare o **MOSIE** de 3 jughere cat. și 204 stîngini,

cu locuință de 11 odăi, parchetate cu conduct de apă, oada de bae, verandă mare și luminoasă, grajduri, șopron, magazie betonată, ghețarie, dependente, gielle, frumos parc vechiu, o vie de vre-o 3/4 de holde, grădină de legume și de poame, trei case mai mici cari pot fi închiriate, toate într'un complex. Să vinde îndată și cu preț avantajios. Proprietatea este așezată lângă stațiune de cale ferată și de motor. Zilnic circulă 4 trenuri spre Timișoara (cam o jum. de oară). Să po-trivește mai ales pentru privațiști sau pensionari, de-asemena pentru negustori. Să caută misiți (agenți). Oferte să vor trimite la Administrația foii „Libertatea”, care le va înainta la locul lor. (760) 2—3

Capital social: **„LUNCANA”** Telefon No. 20.
K. 150.000—

institut financiar, societate pe acții în Marghita (c. Bihor)

și-a început cu 1 Iulie n. a. c. activitatea.

: Să ocupă cu toate operațiunile de bancă. ::

Acoardă împrumuturi cambiale cu cavenți, : hipotecare, de cont-curent, lombard, etc. :

Primește depunerii cu 5—5½%, după mărimea sumei și durata depun.

După depunerile instituțiunilor culturale dă 6%.

: Darea după interese o plătește institutul. :.

(000) 1—3

DIRECȚIUNEA.

Cei-ce doriți să fiți scutiți
de
pagubele în vite!

Intrați sub scutul „Reuniunii proprietarilor de vite“ dela Orăștie (Szászváros), care asigură pe economi contra ori-cărei pagube în vite!

Precum s'a dat de știre prin foaia »Tovărășia«, această Reuniune a intrat în viață cu ziua de Duminică Tomii! Și dela aceea zi încoace, plătește toate pagubele în vite a membrilor săi, cari sunt în rânduială cu înscrierea și plata taxei!

Nu e greutate mare!

Cînd intri spui, cit și-s vrednice vitele, și la caz de pagubă plătești numai 4 fileri după fiecare 100 coroane, ce ai asigurat pe vitele tale.

Plăți nu ai de făcut, decît cînd la un ortac din cercul tău s'a întîmplat o pagubă în vitele asigurate!

Ca să poți asigura, te faci membru al Reuniunii, cumpărînd o »cuotă« (acție) de 4 cor. pentru fiecare 1000 de cor. asigurate; prețul cuotei îl plătești în 2 ani. La înscriere să cere numai 1 cor. din ea. Cei cu vite multe, cari asigură mai multe mii, își iau de fiecare 1000 cor., asigurate, cîte o cuotă, — care rămîne însă averea lor, și la ieșirea din Reuniune și-o capătă înapoi.

Incolo: la intrare dai 1 cor. taxă de primire și plătești ajutorul, cît și-s vine pentru un caz de pagubă (de atîtea-ori 4 fil., cîte sute de cor. asiguri. Plătești adecă înainte o pagubă).

Azi toți membrii Reuniunii, ori-unde s'ar afla ei, sunt membrii întîiului grup (despărțămînt) cu scaunul în Orăștie. Precum asigurații vor spori mai mult, Reuniunea va împărți pe cei asigurați în cercuri, cari au în coprinsul lor cam 3000 de vite, și soții din un cerc de acesta plătesc ajutor, numai cînd e pagubă în cercul lor. Numai la caz de epizootie (boală lipicioasă), direcția poate îndruma pe un cerc a veni și el în ajutorul celui alt, după îndemnul: „azi ție, mîne mie!“ (726) 5—

Amănunte, tipărituri, îndrumări, cereți la cancelaria:

„Reuniunii proprietarilor de vite din Orăștie-Szászváros“

2 învățăcei

În prăvălia mixtă a subscrierului să primesc îndată doi învățăcei. Să cere să aibă 1—2 clase gimnaziale, reale ori civile.

Cei cu cunoștință de limbi să prefer.

A să adresa pentru înțelegere mai de-aproape, la subscrierul: (752) 3—4

IOAN COMLOȘY, comerciant, Dobra (Hunyad-Dobra).

Cine dorește călătorie bună și lute — de plăcere — în

6 zile la America

acela să ceară îndrumări românești dela **FALK și Comp.** (600) cancelarie românească 22—26 Hamburg, Raboisen 30.

Josef Bumbala

în Frankstadt a/r (Mähren) ofere cu prețurile de fabrică, direct privaților cu rambursă: Pinză patentă, Covoare de pat, Șifonuri, Damast de mătăasă, Țesetură de Rumburg și alți articli de țesătorie!

Mustre și catalog, franco. — Multe scrisori de mulțumită. Lucră cu 300 războaie! (649) 11—13

Aviz. La subscrierul să află

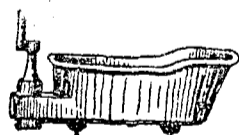
de vînzare una mașină de trierat, Nr. 6, dela firma »Hofher & Schranz«, minată de a-bur, care să poate încălzi cu pae, lemne ori cărbuni, garnitura completă cu recuizitele aparținătoare. Doritorii de cumpărat să pot încredința în persoană, venind cu trenul până la gara Maria-Radna, și de-aci la Lipova, de unde cu trăsura într'un ceas sosește la Dorgos, unde locuiesc. Prețul este mic, și plătibil, după învoială, în bani gata.

Dorgos (p. u. Lippa), la 5 iulie n. 1910.

(764) 1—3

David Dabici, notar.

Vanele de bae Stuchlich's.

O vană numai 40 cor.

O vană de încălzit numai 24 cor.

Încălzește în 3/4 de oră 150 litri de apă, pentru care li trebuie cărbuni de lemn numai de 10 fileri. Lungimea fundului vanei 122 cm. : — : înălțimea de 60 cm. : — :

Comandele să efectueze imediat și să trimit cu rambursă, prin:

Gustav Stuchlich, Entengasse 17. Sibiu (Nagyszeben). (488) Saggasse 15. 16-25

PENTRU ZIDIRI:

Traverse; legături de fier; cement de Beoxin, Portland și Roman; trestie de stucatură și țesetură de Bacula; împletituri de sîrmă; hîrtie gudronată (pentru coperit) și plăci de izolare; tinichea neagră și țincuită. 7—10

Să găsească la firma:

CAROL F. JICKELI, Alba-Iulia și Sibiu.

Editor și redactor responsabil: Ioan Adam.

Bere ieftină! Cine vrea să aibă bere cu preț ieftin, — să cumpere cu lada dela

George Herlea din Vinerea,

care vinde ori-cui lada de 50 sticle, cu numai 13 cor!, adecă i-să vine glaja de bere cu numai 13 cr. (26 fileri).

E bere bună de Steinbruch (Köbánya), prima!

Toți crășmarii din jurul Vinerii, să cumpere de aci!

Celor din jurul Orăștiei, dacă cer, le face să le vie tot în acel preț, la stație în Orăștie! (o) 3—3

Picături de stomac **BRADY!**

provăzute cu marca Sfința Maria dela Mariaczell, căror poporul le zice picături de stomac de Mariaczell, s'au valorat de 30 ani așa, că nu pot lipsi din nici o casă. Efect minunat la durere de stomac, ardere și zgîrciuri de stomac, infundare, durere de cap, vomare, nesomn, lipsă de sînge, etc.

Să capătă în toate farmaciile. — O sticlă mare 1 cor. 40 fileri, o sticlă mică 80 fileri; 6 sticle 5 cor.; 3 sticle duple 4 cor. 50 fileri, franco, trimite preparatorul

C. BRADY, — Apotecă la — „Regele Ungariei“, Wien, I., Fleischmarkt 1. (depot 241).

Grijiți să fie marca Fecioara Maria dela Mariaczell, pe pachetarea roșie și subscrierea de pe chipul de alături. (606) 19-20

Rudolf G. Brașșai

atelierul de timplărie fină pentru mobile și de măsurit pentru edificii, —

gătește mobile în execuție artistică, apoi arangeamente moderne de locuințe, cancelarii, școli, și tot felul de localuri.

Lucrări la edificii și de portale, după stil și cu prețuri favorabile. —

Planuri și preliminare de spese, — gratis! —

în **ORĂȘTIE (Szászváros)**

Strada spitalului nr. 1/a, casa proprie.

(605) 12—

Costume Săliștenești!

Cele mai frumoase costume, cel mai elegant port femeesc între toate porturile femești populare la noi Români, e mîndrul

port seliștenesc

cuceritor căci cit e de simplu, e totuși fermecător prin curățenia lui Asemenea și portul bărbătesc dela Saliște, e cel mai românesc și frumos!

În Atelierul meu de costume seliștenești, aflător în Orăștie, în strada Promenadei nr. 13., casele proprii (drumul ce duce din Piață spre casarmă și promenadă), — pregătesc foarte frumoase costume seliștenești, atît pentru femei, cît și pentru bărbați.

În atelierul meu lucrează în toată bunăvremea 10—12 lucrătoare, fete și feciori, sub supraveghierea mea, și costumele mele seliștenești, cu care ies și la țîrguri de țară în comitatul Hunedoarei, sunt foarte căutate și cu drag cumpărate de femei — Primesc să fac și să trimit costume și la cereri prin post! Să mi-să dea numai mărimea persoanei ce dorește a le avea!

Prețuri potrivite! — Lucru bun și cu gust!

Dumitru Jurca,

croitor de costume seliștenești în Orăștie. strada Promenadei nr. 13, casele proprii.

(697) 10—12

Tipografie! Librărie! Negustoriă de papir și recuizite de scris!

Tipografia „Aurora“ A. Todoran în Gherla — Szamosujvár

Ezeută tot felul de lucrări tipografice și în deosebi tipărește: cărți de tot felul, acții, libele de depuneri și de plată, registre, anunțuri de căsătorie, funebre ș. a., placate, blanchete de tot soiul, contracte, conturi, papire de epistolă și cuverte cu firma pentru negustori și privați, bilete de viziuă, logodnă, etc. etc.

Editură de cărți populare, de rugăciuni ș. a., precum și tot soiul de cărți române și străine apărute ori-și-unde. Cărți, cari nu să află în depozit le cîștigă în preț original.

Ține depozit mare de tot soiul de papire, recuizite de scris și școlare, tipărituri oficioase, etc. — Cereți cataloage!

Icoane sînte pictate pe plînză în farbe oleu de ori-ce mărime în cadre sau fără cadre!

Cataloage și compturi să trimit ori și cui gratis și franco. La comande de vestminte bisericesti — la cerere — să trimit și mustre de stofe cu notarea prețurilor.

Toate comandele sunt a să adresa la

Adresa telegrafică: „Aurora“ Szamosujvár.

Tipografia „AURORA“

(705) 7—10 în GHERLA — Szamosujvár.

„Tipografia Nouă“ în Orăștie.